

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SJUNNARYDSSJÖN I SMÅLAND. — AMATÖRFOTO. F. FALK, EKSJÖ.

16:DE ÅRG

DEN 26 SEPTEMBER 1915.

N:o 52.

Grindavall

GUSTAF LINDQVIST.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Ledamöterna af Svenska Turistföreningen blefvo år 1898 angenämt överraskade af att bland det öfriga mestadels mycket värdefulla och alltid läsvärda innehållet i föreningens årsskrift också finna en hurtigt berättad och af ungdomsfriskt godt humör buren "Hjulhistoria från Finland". Författaren hade dolt sig under den för oinvigda otydbara signaturen "*Mari Mihi*", men man kunde ur den tjugo sidor långa turistreseskildringen utläsa åtskilligt om honom. Han var student, det talade han direkt om, han var upsaliensare, det framgick af sammanhanget, han studerade juridik utan synnerligt intresse, men var hemma i Ibsen och Lermontov och älskade litteraturen. Han visste vad vandringsfeber ville säga och visste tydligen också, hur den homöopatiskt skulle botas, men han var en varm fosterlandsvän och han kände för Finland såsom goda svenskar all fennomani till trots icke kunna låta bli att göra: "Vi barnen af stjärnan bland nordanlanden, hvarför gifvo vi så litet tillbaka åt detta arma hjältefolk, som ju skänkte oss allt, hvarför gingo vi ej man ur huse att stå eller falla vid deras sida i den sista striden, hvar fanns den blå och den gula brigaden vid Sikajoki och Oravais? 1809 skall ständigt förblifva den röda rostfläcken på Sveas sköld, och ju blankare den är, desto skarpare detta skammens märke. Ett stort namn är en förfärlig börda, hvarunder vi mången gång sviktat, men den har aldrig mer än då förmått trycka oss ned i stoftet, på knä".

Samma år utkom under samma signatur en samling "Dagsländor" och två år senare ännu en, skizzer och utkast utmärkta för samma lilliga stil, samma berättarkonst, samma goda lynne och samma älskvärda anspråkslöshet. Under mellantiden dundrade det ut att den muntre Upsalastudentens verkliga namn var Gustaf Lindqvist.

Karl Gustaf Oskar Eugen Lindqvist är född i Stockholm den 24 april 1872. Föräldrarna voro godsägaren löjtnant Svante Johan Lindqvist och hans maka Nanna Gertrud Eleonora Annelid. Efter att ha aflagt mogenhetsexamen vid Beskowska skolan i Stockholm 1892 kom han som student till Upsala, där han redan följande år aflade juridisk-filosofisk preliminärexamen eller skola vi hällre i detta sammanhang säga "prillan". Därefter blef striden svårare mellan hans utpräglade litterära och estetiska intressen och den torra "jus", till hvars studium hans val af lefnadsbana förpliktade honom. I de präktiga Upsalaskildringar han först 1906 utgaf under titeln "Studentens lyckliga dar", skildringar, hvilkas utmärkta beskaffenhet tillräckligt vitsordas däraf, att de på fem år utgått i icke mindre än fem upplagor, ett för denna litteraturart säkerligen alltjämt gällande rekord, har han gifvit oss en föreställning om, hvilket gladt ungdomslif här fördes på mellantiderna mellan föreläsningar och kollegier och tentamina. "När jag såg alla dessa glada gossar, serenadernas hjältar och kurtisens friskyttar, dessa oförskräckta vitsmakare, festmiddagsdrickare och hockeyspelare", låter han en af sina hufvudpersoner säga, "hvilka alla lefde i en besynnerlig värld af trist tentamensplugg och yrande äventyr, städe redo att viga sin sista vissna tia till någon kamrat, att förgylla en galenskap, att sätta en klick högröstad karmän i grädsket, ja, då föreföll det mig nästan som om den gamla glada och goda tiden vändt åter för en kväll, som om dessa skulle vetat hålla kvar en flik af lefnadslustens ursprunglighet, hvilken en gång susade genom den odödliga kavaljersflygeln på Ekeby". Men hur det nu var kom en dag

trots allt glamm, all sång, all munterhet också slutet på Upsalaliden och i början af år 1902 aflade Gustaf Lindqvist examen till rikets rättegångsverk. Han inskrefs nu som e. o. notarie i Svea hofrätt, fullgjorde långt upp i Norrland, i Medelpads östra domsaga, sin tingstjänstgöring och kom därefter, 1905, som t. f. borgmästare till Mariefred. Han triffes i den lilla väna staden vid Gripsholmsviken och invånarna triffes med honom: vid borgmästarvalet följande år vann han första förslagsrummet och utnämndes också af k. m:t. Här har han sedan dess samvetsgrannt värdat sitt ej alltför ansträngande ämbete, valts till ordförande i stadens sparbank och tidsals äfven haft säte i landstinget. Att icke ännu flera förtroendeuppdrag fallit på hans lott, beror nog mest på honom själf. Han älskar frihet och obundenhet både för att kunna tillfredsställa sin okuiliga reslust — borgmästare Lindqvist torde vara en af vårt lands mest beresta män, som besökt icke blott flertalet europeiska länder, utan äfven Mindre Asien, Algier och Marocko — och för att kunna hängiiva sig åt den litterära verksamhet, hvilken han med erkänd framgång utövar.

Af Lindqvists pennalster ha vi redan nämnt förstlingsproduktionen i de båda samlingarna "Dagsländor", utgifna 1898 och 1900. Härtill lades år 1904 "Nya Dagsländor", år 1907 "Stigmannens bok" och "Studentens lyckliga dar", 1910 "Junkern utan land", 1910 den mycket uppskattade reseskildringen "Sultaner, helgon och röfvar", 1911 "Signy" samt "I landet bakom molnen och andra resebilder". Ett urval af hans berättelser utkom 1909 under titeln "Hjärtan och hjältar". Hans författarskap i det hela utmärker sig för samma egenskaper, som från början fäste uppmärksamheten på honom. Hans starkaste sida är alltjämt turistskissen, den raska reseberättelsen och skildringen af gammaldags svenskt herrgårdslif och borgmästarvärdigheten har ingalunda gjort något intrång på hans hurtiga, en smula burschikosa berättarförmåga.

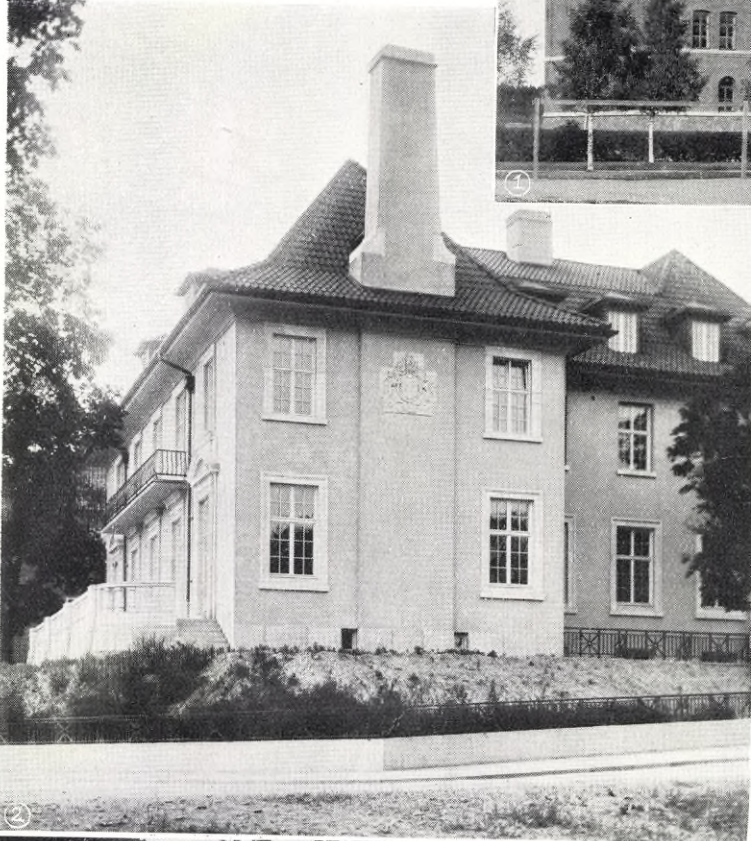
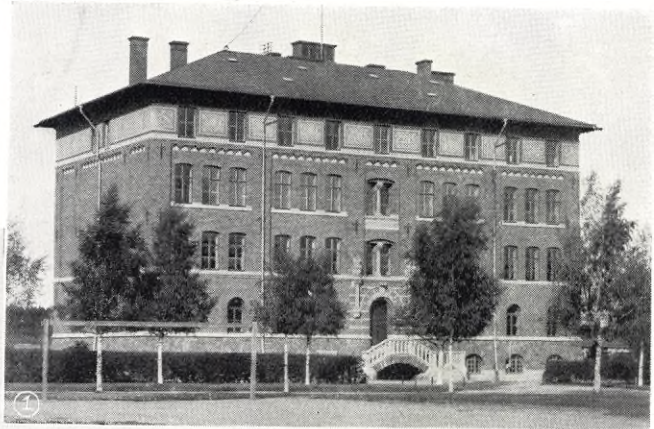
Det senaste alstret af Gösta Lindqvists penna är en roman "De gamla herrarne", hvarmed H. S. D:s läsare från och med nästa nummer ha förmånen att i första hand få stifta bekantskap med. Ämnet är som tillrättalagdt för "*Mari Mihi*" berättarekonst och smak. Romanens handling är nämligen förlagd till några af vårt lands äldsta, af romantik omspunna herresäten, den spelas i den gamla goda tiden och utgör en apoteos åt den gammaldags svenskheten: kärleken till den ärida torvian, den storvulna manligheten, det frimodiga, oförfärade sinnelaget, bottenärligheten, hjälpsamheten och väfnastheten. Häremot ställas nya tiders män och seder: männen utan tradition, utan sinne för annat värde hos jorden än det som kan uttryckas i siffror, "godsslaktarne", som pietetslöst utan tvekan slå sönder det anrikaste gods, om genom jordstyckningen kan förtjänas pengar. Detta dock utan att denna bok mera än författarens öfriga kan sägas buren af någon egentlig tendens, om än den gifvetvis manar till eftertanke att ej förspilla värden af högre art än guldets.

Mången undrar säkerligen på innebörden i och betydelsen af signaturen "*Mari Mihi*". Tyvärr måste vi bekänna, att det icke lyckats oss att vare sig utfundera eller utspana den. Från unga år tills nu har han varit den obrottsligt trogen, men ej ens för nära vänner har han velat röja dess hemlighet.

Sedan 1910 är borgmästare Lindqvist gift med Signe Margareta Nylund dotter till vagnfabrikören Lars Viktor Nylund och hans maka Selma Engström.

1. GEFLE BORGARSKOLA OCH HÖGRE HANDELSINSTITUT. Foto. Reimers, Gäfle.
Text å sid. 825.
2. DET NYA ENGELSKA MINISTERHOTELLET I STOCKHOLM. Foto. Ellquist, Stockholm.

Den engelska beskickningen i Stockholm flyttar i dagarne in i sitt nybyggda hus beläget invid Djurgårdsbrunnsviken i närheten af engelska kyrkan. Det nya ministerhotellet är, som vår bild visar, af utprägladt engelsk stil.

4 "TEGNÉRSEKEN" PÅ VÄGEN VID VEXIÖ. Amatörfoto. E. Strömbom, Vexjö.
Text å sid. 827.

3. GUSTAF OCH AUGUSTA SMITHS ÅLDERDOMSHEM I YSTAD, en gåfva till staden af apotekaren-sångaren Salomon Smith och invigd d. 17 sept. Foto. Carlborn Ystad. — *Text å sid. 820.*

POSITIONSARTILLERI UNDER SKARPSKJUTNING PÅ MARMA.

Text till illustr. å sid. 819.

Gustaf och Augusta Smiths älderdoms-hem i Ystad, skänkt till staden af den kände sångaren, apot. Salomon Smith i Ystad till minne af hans föräldrar, erhöill den 17 sept. sin högtidliga invigning. Byggnaden, hvilken ifråga om inredningen på det lyckligaste sätt för enar gammaldags hemtrena och våra dagars bekvämlighet, inrymmer 20 bostadslägenheter på ett och två rum med kök. Lägenheterna, hvilka upplåtas hyresfritt, äro enligt donationens bestämmelser afsedda för pauvres horteux. Den donerade fonden uppgick ursprungligen till 100.000 kr. hvaraf 70.000 anslagits till byggnadens uppförande och resten till dess framtida underhåll.

Text till illustr. å sid. 821.

Skolungdomens sedvanliga höstidrottsställingar, hvilka under beskydd af kronprinsen den 10 sept. togo sin början i hufvudstaden och pågingo under trenne dagar, hade samlat omkring 500 deltagare från landets olika läroverk för manlig och kvinnlig ungdom. Täflingarne som omfattade allmän idrott, simning, skjutning m. m. zingo med fart och kläm och hade en mängd vackra resultat att uppvisa.

1. GEN. MAJORERNA JUNGSTEDT (1) OCH HEDENGREN (2) samt ÖFVERSTE BERGMAN (3). — Obs. batterikikarne af Zeiss modell, hvilka äro försedda med två armar, så att man kan stå i skydd af ett eldledningsvärn och observera fienden och skottens verkan.

2—3. UNDER ELDGIFNING: På bilderna synas våra moderna med rekylhämnrättning försedda kanoner och haubitsar för fälthärens tunga artilleri af 12 cm. kaliber. Båda bilderna visa pjäserna under skottlossningen — på bild 3 synes det rekylevande haubits-eldröret i sitt bak-ersta läge. Omriktningen efter skottet underlättas genom att pjesen stått stilla — man ser huru spaden vid svansen gräver ned sig. Dessa pjäser anses mycket goda, såväl med hänsyn till lämplig framkomlighet som till eldverkan — man må nu blott önska, att vi må få fler och af än gröfre kaliber af det goda slag, vi nu sätta vår lit till.

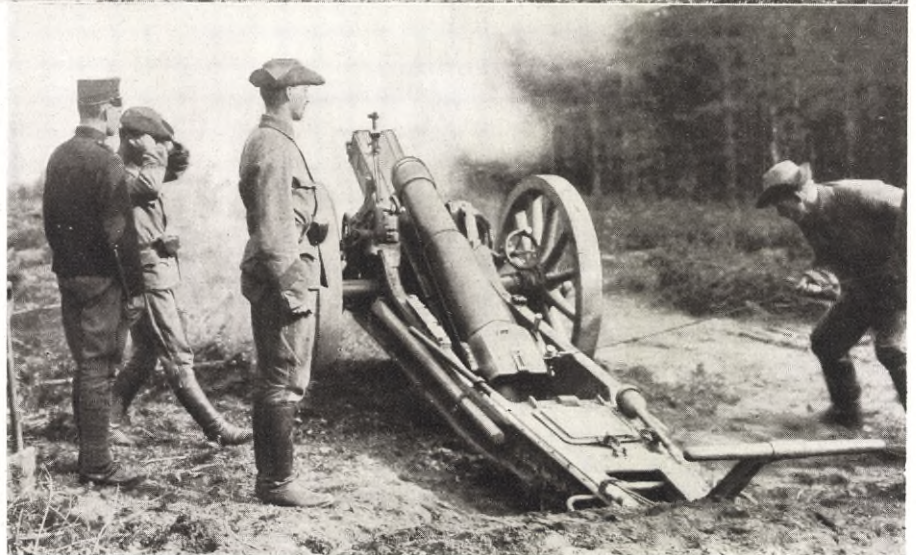

Foto. Du Rietz, Sthlm.

Foto. P. M. Nilsson

BILDER FRÅN
TÄFLINGSDAGAR-
NA I STOCKHOLM:

1. Generalmajor Malm
mottager skolungdo-
mens skyttar i Kungs-
trädgården,
2. Intåget till de sto-
ra täflingarna i Sta-
dion
3. Från skyttetäfling-
arna vid Kaknäs.
4. A. Enhörning,
Sundsvall, en af de
bästa löparna bland
skolungdomen.

Foto. Modin, Sthlm.

Text å sid. 820.

Foto. Rimg. Sthlm.

KARIN ERIKSSON, ÖREBRO, 100 år den 6 Sept. — Foto. Ljunggren, Örebro.

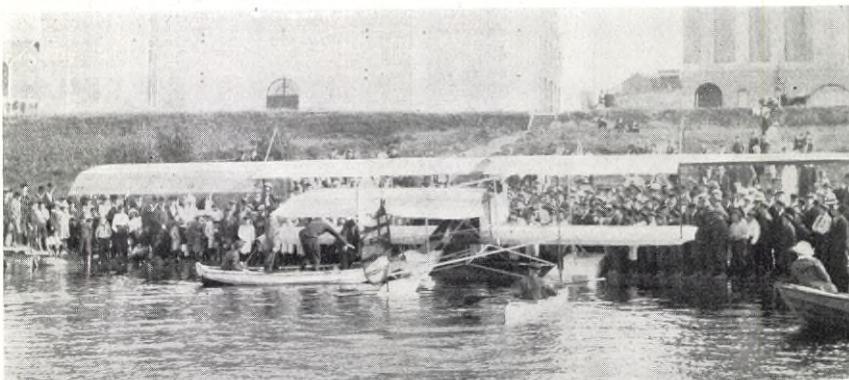
Den höga åldern af 100 år uppnådde den 6 sept. Örebro stads samhälles äldsta kvinnliga medlem *Karin Eriksson*. Den gamla, som under de senaste femton åren haft sitt hem på försörjningsanstalten i Örebro, var under sin krafts dagar dels sjuksköterska, dels tjänarinna. Hon bevarar ännu sina själsförmögenheter och åtnjuter en jämförelsevis god hälsa.

Tvåne af de i Ryssland under sommarens lopp häktade svenskarne, köpmannen *Waldemar Silfverhielm* i Riga och ingenjör *Hans Frænckel* i Stockholm hafva i dagarne frigeivits ur den ryska fångenskapen och befinna sig nu båda i Sverige.

Herr Silfverhielm som sedan länge varit bosatt i Riga, där han är delägare i engros- och agenturfirman Silfverhielm & Ullgren, blef, såsom misstänkt för spioneri, på de ryska militära myndigheternas order häktad i medio af juni och insatt i fängelse. Herr Frænckel, som tidigare under flera år varit bosatt i Riga och kände till Silfverhjelms närmaste vänner, reste vid underrättelsen om dennes häktning öfver till Ryssland för att erbjuda den oskyldigt misstänkte sin hjälp. Undsättningsförsöket utföll emellertid icke bättre än att hr Frænckel, som den 9 juli anländt till Raumo i Finland, påföljande dag vid ankomsten till Bielowstrow blef förklarad häktad och förd till Petersburg för att undergå rannsaking. Under de närmaste veckorna transporterades hr F. mellan olika fängelser i Petrograd samt vidare till Pskow och Riga i hvars centralfängelse äfven hr S. satt häktad. Från Riga fördes de båda vännerna i början af aug. till Kresty fängelset i Petrograd. Svenske ministern vid ryska hofvet general Bränd-

Pressfoto. DEN UR RYSK FÅNGENSKAP BEFRIADE SVENSKE INGENJÖREN HANS FRÆNCKEL, ÅTER I STOCKHOLM.

Amatörfoto. H. O. Ödlund, HERNÖSAND. LÖJTNANT KROKSTEDTS FLYGFÄRD STOCKHOLM—HERNÖSAND: Ankomsten till HERNÖSAND, stadens första flygarebesök.

nades fängelseporten för de båda svenskarne, hvilka då suttit häktade, herr Silfverhielm elfva och herr Frænckel åtta veckor.

Marinflygaren löjtnant *Krokstedt* har i dagarne företagit en lyckosam flygfärd *Stockholm—Hernösand*. Starten ägde rum den 9 sept. Den sammanlagda flygtiden beräknades till omkr. 5 tim.

Ett rätit ansvarligt olyckstillbud inträffade den 11 sept. på Venersborgs järnvägsstation i det att ett tågsätt på tio vagnar under växling backade ut på kanalbron, hvars svängbara del just öppnats. Innan tåget han stannas, hade två af vagnarne störtat ned i kanalen under det att en tredie vagn blef hängande ut öfver kajkanten. Ingen människa kom vid tillfället till skada. Olyckan förorsakades af ett missförstånd mellan de tre stationskarlar som tjänstgjorde vid bron och vid växlingen.

Amatörfoto C. O. Johansson, Venersborg.

DET HOTANDE OLYCKSTILLBUDET VID JÄRNVÄGEN I VENERSBORG.

Källa: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Skinn-Ödg.

ström, som redan förut energiskt arbetat på de svenska fångarnes frigivande, besökte dem här och utverkade åt dem betydande lättnader i det elies ytterst hårda fängelselivet. Till sist kröntes äfven befrielsearbetet med framgång och den 6 sept. öpp-

INDIER I FÅNGLÄGRET VID WÜNSDORF, ZOSSEN.

K. Ichéi Bengt Sijtes avvarra.

VÄRLDSKRIGET.

Under veckan 12—19 september ha händelserna på *den östra krigsteatern* utvecklats sig i ett relativt lugnare tempo. Intresset är emellertid allt fortfarande i öfverväldigande grad knutet till denna skådeplats. Utöfver hela fronten från Kurland ner till Rovnoaisnittet har *en fortsatt förskjutning af stridsfronten mot öster* pågått. En kraftig *offensiv* har under denna vecka insatts på *afsnittet mellan Viina och Düna*, där operationerna dessförinnan en längre tid till synes varit stillastående. Plötsligt ha de tyska trupperna kastats fram mot järnvägslinjen mellan de båda nämnda städerna, och redan den 13 meddelade samtidigt den tyska och ryska rapporten att banan på ett par ställen var afskuren. Strider med för tyskarne gynsam utgång ha härefter under hela veckan utkämpats i trakterna nordväst och nordost om Viina, vars utrymmande af ryssarne icke kan dröja länge, sedan motståndet på den nordvästra sidan måste falla tillbaka.

Beträffande situationen på öfriga delar af ostfronten är att anteckna, att medan ryssarne ännu den 17 levererade motstånd nordost om Grodno prins Leopolds längre söderut framryckande armé trängt fram ända till *Sharafloden* och närmar sig *Stonim*, vidare att Mackensens trupper fortsätta att prätta ryssarne och tvinga dem till fortsatt *återtåg mot Pinsk* och allt djupare in i träskområdena

kring Pripjet, samt slutligen, att *ryssarne* hämtat tillräckligt med krafter på *den volhyniska och galiziska krigsskådeplatsen* för att ånyo våga en *offensiv på Serethafsnittet*. De skulle, enligt vad en Petersburgsrapport berättade, under fjorton dagars strider ha tagit 40,000 man till fånga.

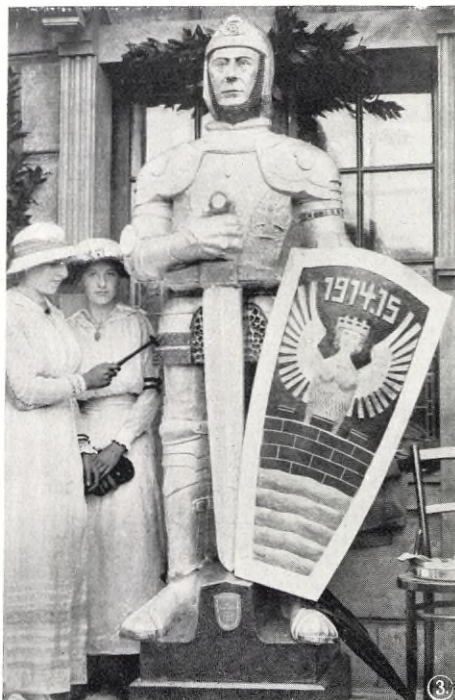
Emellertid tyda vissa tecken på, att centralmakterna skulle ha dragit åtskilliga armékåder bort från ostfronten — Josef Ferdinands och Woyschs arméer torde sålunda ha flyttats till annan verksamhet. Den närmaste tiden skall sannolikt klargöra, huruvida den tyska generalstaben ämnar igångsätta en aktion i sydlig riktning.

På *den västra krigsskådeplatsen* fortsätta de nedgrädda trupperna att föra sitt mullvadskrig. Af rapporterna framgår, att artilleri- och minverksamheten på sistone ökat i styrka, liksom aktionen i luften varit liflig hela veckan.

På *den södra krigsskådeplatsen* ha italienare och österrikare ingenstädes haft några större kraftmätningar, och rapporterna berätta på vanligt vis om helt obetydliga detaljer.

Hvad *Dardanellerna* beträffar väntar man ännu alltjämt på det afgörande, som *de allierade säges förbereda*.

Ganska mycket uppseende har det väckt, att hertigen af Mecklenburg anlånt till Konstantinopel, och att *Enver Pascha* i ett tal till trupperna yttrat, att hertigens närvaro vore ett tecken på den stora tyska arméns annal-

KOLOSSALSTATY ÖFVER EMDEN-HJÄLTEN, FREGATTKAPTEN VON MÜLLER. Statyn är afsedd till "inspikning".

KONUNG CHRISTIAN 45 ÅR DEN 26 SEPT.

kande. För öfrigt kan nämnas, att en officiell engelsk uppgift anger *engelsmännens totala förluster vid Dardanellerna till 87,000 man*, nämligen stupade 1,130 officerare och 16,474 manskap, sårade resp. 2,371 o. 59,257, saknade resp. 373 och 8,021.

Från *luftkrigethamedelanden* ingått om uppreade *Zeppeinraider* mot Englands huvudstad och om ett bombardemang från tyska flygbåtar på ryska krigsfartyg i Rigabukten.

Bland *politiska händelser* har Balkanfrågan åter skjutits i förgrunden. Ru-

mäniens och Bulgariens hållning har framställts olika i en mängd orosrykten. Förhållandet mellan Förenata staterna och Tyskland synes skola afvecklas i lugn, i England vaknar värnpliktspropagandan till förnyadt lif o. hotar med en ny ministerkris, och i Ryssland har den icke oväntade, men mycket betecknande händelsen tilldragit sig, att tsaren, efter att förra veckan ha undanträngt storfursten från överbefälet, nu i en käserlig ukas påbjuder *dumans afbrytande* med löfte om nytt sammanträde i november.

TSAR NIKOLAI I ENGELSK AMIRALSUNIFORM. Tsarens personliga öfvertagande af högsta befälet öfver sitt lands krigsmakt har varit senaste tids betydelsefullaste händelse. Porträtt taget 1914.

DANMARKS KONUNGAPAR.

Konung Christian X af Danmark ingår den 26 sept. i sitt fyrtiosjette år. Äfven om bemärkelsedagen närmast har betydelse för det danska folket, hvilket, som allbekant är, omfattar sin monark med en sällsamt varm tillgifvenhet är den dock ägrad att ihätkommas äfven inom vårt land, hvarifrån den höge jubilaren ju på modernet härstammar, och med hvars konungahus han är på det närmaste befryddad. — Inför det senaste årets världsskakande händelser hafva äfven de nordiska frändefolken känt sig på ett helt annat sätt än tillförne hänvisade till hvarandra, och ur det växande styrkegivande samförståndet dem emellan har framsprungit ett nyvakadt starkt intresse, som i sig sluter folk och konungahus.

ÄRKEHERTIG JOSEF FERDINAND I LUBLIN.

BILDER FRÅN DE SVÅRA, RYSKA SUMPTRAKTERNA.

Till bild å sid. 819.

Gäble Borgareskola med det därtill hörande *högre handelsinstitutet* har i höst inflyttat i en ny präktig byggnad, hvilken efter att förut hafva disponerats af den s. k. militärskolan nu undergått en genomgripande inre omdaning för att på ett tillfredställande sätt kunna fylla sin nya uppgift. Byggnaden, som har en synnerligen vacker belägenhet, omgifves af vidsträckta till densamma hörande lek- och idrottsplatser.

Gäble Borgareskola, grundlagd 1796, utöres nu, efter det att den vid upprepade tillfällen omorganiserats, af en fyraårig kommunal mellanskola med realskoleexamen som avslutning och med hufvudsaklig uppgift att öppna en väg för folkskolans alumner upp till det högre handelsinstitut, hvilket bildar en öfverbyggnad till Borgarskolan. Institutionen har under årens lopp fått motaga betydande gåfvor ooh disponerar nu öfver donerade fonder till ett belopp öfverstigande en mill. kronor.

1. TRANSPORTER I SUMPTRAKTERNA.
2. EN "GULASCH-KANON" (kokvagn) i svårigheter
3. VÄGBYGGNADER GENOM PRIPJETTRÄSKEN I OCH FÖR FÖRFÖLJANDET AF DE ÅTERTÅGANDE RYSSARNE.

OSSOWIEC.

Fjter fotografier.

Klöße: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, Stålm—Gbg.

DEN RYSKA FÄSTNINGEN OSSOWIEC EFTER INTAGANDET.

Våra bilder lemna talande intyg öfver de fruktansvärda strider som här utkämpats.

SENASTE BILDER FRÅN VÄSTFRONTEN.

Text till bild å sid. 819.

ETT TEGNÉRSMINNE

Upptecknadt af Elin Strömbom.

Ur stenvuren, som gammal och raserad löper längs landsvägen mellan Vexjö och det forna Tuvan, biskop Tegnér's hem — innan bostället Ostrabo restaurerats — och där numera det Bondeska slottet Teleborg tronar, reser sig en uråldrig ek.

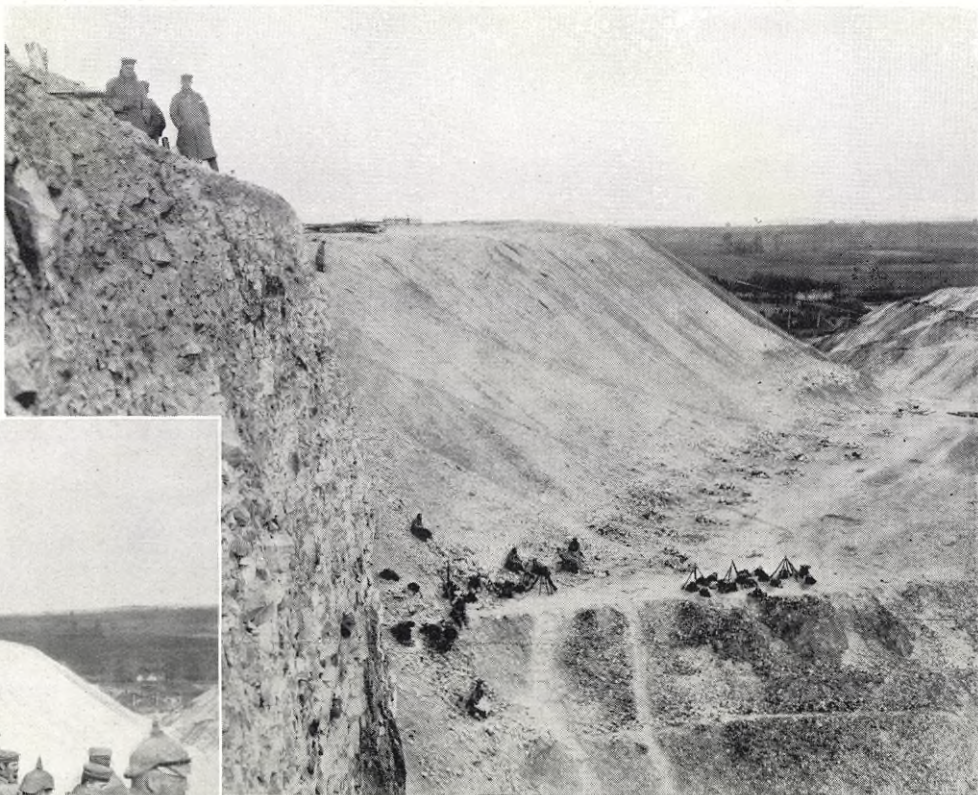
Stormen har farit illa fram med dess grenar och blixten plöjt breda furor i dess stam, men ännu står den med högburen hjässa, ett storsvult minne från sekler som gått.

Kunde det gamla trädet tala, förvisso skulle det ha mycket att förtälja. Den har i sin ungdom sett Dacke'n med sina hopar af uppviglade bönder och knapadel draga förbi. Minst sex gånger under sin lifstid har den sett himlen blossa i rött från eldsvådor, som i spillror grusat den lilla staden Vexjö, en leksak för danska ströfkärer där den låg helt frestande i deras väg. — — —

Men eken har lifviva minnen ock. Gumman, som jag mötte en gång just där dess skugga faller öfver vägen gaf mig en aning därom.

Hon var uråldrig, som inte så sällan händer att de bli härnere, sålde hallon som hon plockat i rösen och gaf för inte minnena af hvad hon sett och hört då ungdomens sol förgylde hennes knogiga lif.

— Biskop Tegnér, han som dikta ihop om Fritiof och Ingeborg, visst såg jag honom — säger hon och rullar försiktigt och noga in slanten för bären i sin rutiva näsduk. "och jag minns hur han såg ut också:

EN NATURLIG FÄSTNING: 1. Ett af tyska trupper besatt kalkstensbrott i främsta linien. Observera fältvakten längst nere. — 2. Ingången till fästningen, vid sidan om hållet i jorden. I bakgrunden synes fältten genom hvilka båda de fiendliga partiernas skyttegrafvar löpa.

Efter fotografier.

Kliche. Hängt af Sv. Petersberg.

Han hade ögon så klara som källevatten och hår likt en himmelns ängel. En rar karl var han. Gif den största och hvitaste kakan — sa han till biskopinnan när någon stackare kom och bad. Och stora blanka kopparslantor sökte han upp ur pängapongen sin och gaf mig då jag sprang och öppnade grindarna för honom. — Kom närmare, mitt barn, sa'n då och släppte sexskillingen så nära åket han kunde för att jag, som var ung och dum skulle vara tvungen fram så att han fick se mig i ögonen. Passa sen på när jag far tillbaka så får du mer, sa'n och vinka åt mig med sin smala hvita hand när han for. Och eken här, den höll han af och var rädd om. Hvar gång han for förbi'n så lyfte han på hatten för'n. — Hvarför gör värde biskopen så? — frågade far min som brukade skiutsa'n och hade liksom lite rätt att få säja hvad han ville åt'n.

— Joho, min vän — svarade biskopen och såg så godt på det gam'a vägmärket — de gamle bör man ära. Och därför har ingen velat hugga ner trädet, och Tegnérseken fick den heta och heter så än den dag som är.

SVERIGES ENDA KVINNliga SKEPPSREDARE, FRU SIGRID BJÖRKEGREN: fotograferad på 70-årsdagen, den 31 aug. jämte sina barnbarn Hedvig och Sigrid Herrlin. Fru Björkegren är innehafvare af den betydande skeppsredarfirmen J. L. Björkegren & Co. i Simrishamn.

Sedan några dagar exponeras i Nationalmuseum ett synnerligen märkligt konstverk af Carl Milles. Det är en pendyl, huggen ur ett enda stycke marmor, och äfven i rent mekaniskt hänseende alldeles unik. Den består af en figurgrupp af fyra kvinnor, hvilka föreställa morgonen, middagen, aftonen och natten. Gruppen rör sig rundt på en fot, på hvilken dygnets timmar äro utmärkta och på detta sätt visar pendylen salunda tiden. Konstverket är en present från Aktieföretaget P. A. Norstedt & Söner till dess mångårige tekniske chef, ingenjör C. Rahmström och konstnären har varit sysselsatt i två år med dess utförande.

Det nya stora kvarnetablissemang, som A.-B. Märten Pehrsons valskvarn i Kristianstad anlagt i Göteborg, invigdes den

Foto Kaudern, Sthlm.

Litho. Bengt Skjerve

ETT PRAKTUR AF CARL MILLES.

H. & D:s GÖTEBORGSFOTOGRAF.

A.-B. MÄRTEN PEHRSONS VALSKVARN I KRISTIANSTAD, har uppfört en storstilad kvarnanläggning i Göteborg som invigdes den 11 sept.

Litho: Bengt Skjerve

11 sept. — Den storartade kvarnanläggningen, hvilken utgöres af trenne huvudbyggnader, silomagasinet, kvarnhuset och en i sju våningar uppförd magasinbyggnad, står i fråga om inredning och moderna tekniska anordningar på höjdpunkten af hvad på detta område kan åstadkommas. Hvad som särskildt gör sig bemärkt är att spännmålen under förarbetningen med dess ingående rensningsförfarande behandlas fullständigt automatiskt samt i tätt slutna rum.

Förmalningen sker likaledes utan att säden utsättes för den yttre luften eller för manuell behandling, och det färdigmalna mjölet föres i slutna trummor direkt till den apparat, som fyller det i säckarna, en behandling således som fullt ut motsvarar äfven de allra strängaste hygieniska fordringar.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

• Data å nästa sida.

J. G. HEDBERG.
Bokförläggare. Bankdirektör.
Malmö. — 75 år 18 Sept.*

L. J. L. STACKELL.
Bankdirektör. — Sundsvall.
70 år 28 Sept.*

D. HOLMBERG.
Mynthandlande. — Stockholm.
70 år 8 Sept.

A. ÖSTBERG.
Direktör. — Stockholm.
50 år 6 Sept.

P. O. L. KLINGSPOR.
Grefve, Hofmarskalk. — Ekenäs.
70 år 23 Sept.*

J. F. NYSTRÖM.
Lektor. — Stockholm.
60 år 26 Sept.*

J. O. LILLIEHÖÖK.
Generalkonsul. — Helsingfors.
50 år 24 Sept.*

P. E. LILJEQVIST.
Professor. — Lund.
50 år 24 Sept.*

C. M. G. LANDSTRÖM.
Kontr.-prost, Kyrkoherde—Stråls-
näs. — 70 år 22 Sept.

O. HÖGBERG.
Författare. — Finnkyrka.
60 år 27 Sept.*

G. O. G. WEIDEMAN.
Förste stadsläkare. — Karlshamn.
55 år 24 Sept.*

K. YSBERG.
Tullkontrollör. Skeppsmätare.
Ystad. 50 år 15 Sept.

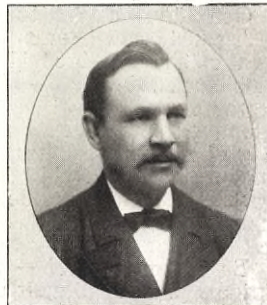
L. D. ANDERSSON.
F. d. Folskollär. Komm.-ordf.
Glafva. — 60 år 14 Sept.

C. O. J. LJUNGQUIST.
Landsfiskal. — Rimbo.
50 år 11 Sept.

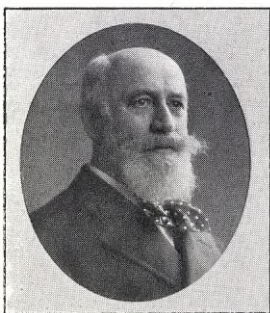
M. P. FORSMARK.
Häradsskrifvare. — Falköping
Ranten. — 50 år 11 Sept.*

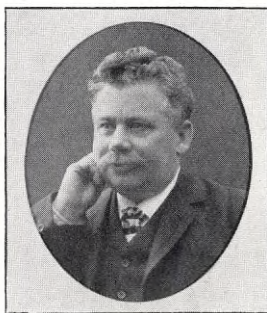
C. J. GEIJER.
Godsegare Komm.-ordf.—Tolarp.
50 år 13 Sept.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data här nedan

M. ZADIG †.
Fabrikör. Malmö.
F. 45. † 9 Sept.*

P. W. SVENSSON †.
Handlande. — Helsingborg.
F. 58. † 6 Sept.*

K. O. W. PETERSSON †.
F. d. Disponent. — Gunnebo.
F. 61 † 27 Aug.

A. K. G. KUYLENSTIERNA †.
Fil. dr. Bakteriolog. — Stock-
holm. F. 68. † 5 Sept.

JOHAN HEDBERG. Stud.-ex. 58, förestånd. f. P. M. Sahlströms bokh. i Linköping 63—69, inneh. af J. A. Ljunggrens bokh. i Malmö 70—82, bokförläggare der. Led. af centralstyr. o. kassadir. i A.-B. Skån. hand. ban-
ken sedan 96.

LEONARD STACKELL. Efter afsl. lärov.-stud. anst. v. Svartviks sågverk 62, disponent der 74—91, idkade derefter egen trävaruaffär t. 96. Stadsfullmäktig i Sundsvall 03—14, styr.-led. i sparbanken sedan 13. Styr.-led. i a.-bolagen: Hudiksvalls intressenter o. Iggesundens intressenter sedan 09. Styr.-led. i Sundsvalls hand.-bank sedan 01, dess ordf. o. jourh. direktör sedan 02. Landsingsman 79—01.

PHILIP KLINGSPOR. U.-löjtn. v. Lifreg. hus. 67, transp. t. Lifgren-reg. 68, kapt. o. afsk. 86. Eg. egend. Ekenäs o. Hjälsätter samt inneh. Grönlands fideikom. egend. alla i Österg. län. Ordf. i vägstyr. 97—05, led. af landstinget sedan 85, dess ordf. sedan 13. Ordf. i styra: f. Östg. hypot.-ören o. Norsholms—Ristens kommunik.-a.-b. 05; v. ordf. i styr. f. l. a. dödstundistr. Led. af Riksd. F. K. sedan 86. Hofmarskalk 01.

JOHAN NYSTRÖM. Stud.-ex. 75, fil. dr. 84, doc. i hist. v. Upsala univ. 84—92, i statskusk 92—02, lär. i hist. o. geogr. v. h. elem.-lärov. f. fil i Upsala 84—95, lektor i hist. o. geogr. v. Upsala h. allm. lärov. 90—02, lektor i hist. o. geogr. samt modersm. v. Stockholms h. reallärov. sedan 02. Historiker o. geograf. Led. af Riksd. F. K. 99—11, led. af konst-ntsk. lr 05; led. af Riksd. A. K. sedan 12. Led. af civilkomm. sedan 08. Intager en framträdande och ofta ledande ställning inom riksdagen och högernpolitiken. Biografi o. helsid. portr. ärg. IX: 35.

JOHAN LILLIEHÖÖK. Stud.-ex. 82, jur. utr. kand. 91, tingsj. 91—95, advokat i Göteborg t. 98, intr. sistn. är som kamrer i Göteborg. ensk. bank. verkst. dir. o. styr. led. i A.-B. Göteborgsbanken t. 11. Sedan sistn. är Sveriges generalkonsul i Helsingfors. På sin tid led. af Göteborgs stadsfullmäktige.

EFRAM LILJEQVIST. Stud.-ex. 84, fil. dr. 93; doc. i teor. fil. v. Upsala univ. 93, i fil. v. Göteborgs högsk. 94, professor i prakt. fil. v. Lunds univ. sedan 06. Ordf. i Lund's stud. sängören. 07—12. Dekanus f. fil. fakult. i Lund 14—15, promotor 15.

OLOF HÖGBERG. Stud.-ex. 76, fil. kand. 80, senare profårsex. Lär. o. tf. förestånd. v. Gudmundrå h. folksk. under en följd af år på 90 talet; medarb. i Hernösandspostens red. 96—98, i Sundsvallsposten 98—05. Styr.-led. i Medelpads forminnesförening i eg. af intendent f. Medelpads fornham (friluftsmuseum o. etnograf. samlingar i Sundsvall). Hist. skön-
litterär förf. Bl. arbeten är främst att nämna det uppseendeväckande arbetet "Den stora vreden" samt "Sjösågorna om Late-Jim", "Fribrytare" m. fl.

CARL WEIDEMAN. Stud.-ex. 81, med. lic. 92, andre stadsläk. 95, o. förste stadsläk. i Karlshamn sedan 99. Ordf. i helsov. nmd. 03, led. af dir. f. länsläsaret sedan 99.

PONTUS FORSMARK. Stud.-ex. 84, hojr. ex. 90, landskont. v. lands-
stalen i Göteborg. o. Boh. län. 98, häradsokr. i Vartofta igd 06. K. Behr. led. af styr. i Falköpings spritförsäljn. a.-b. Ex. rådman i Falköping 08.

MORITZ ZADIG †. Ene deleg. i den bekanta parfimeri- o. tvålfabrikfirman M. Zadig i Malmö. Styr.-led. i Södra Sveriges ångpannefören-
sedan dess stift. 94.

PAUL SVENSSON †. Etabl., efter att en följd af år ha varit anst. i bokhand. samt inneh. egen bokh. i Eslöv, egen cigarr- o. pappershand. i Helsingborg 92, en af stadens största i sin branch. På sin tid ordf. i stadens cigarrhandl.-fören. Hög frimur. o. tj.-man inom derv. loge.

OLYCKSHÄNDELSEN VID HOHENZOLLERNBRÜCKE.

FÖR HVAR 8 DAG AF GAN.

EN gamle mannen stupade handlöst öfver refugen just i samma ögonblick som den gula vagnen väsand korsade spären — där nu endast hans hatt indrogs och maldes sönder under hjulen.

En mörk ring af människor slöt sig omedelbart kring platsen där han fallit — och när mina armbågar sönderskar dess krets höjdes hotfulla näfvar mot mitt hufvud. Men jag sade blott och så högt att alla hörde det: — Jag gjorde det — jag knuffade honom undan en säker död —

Och näfvarna sänktes — man förstod.

Jag hade haft ögonen på honom från den stund han ställde sig bredvid mig vid korsspären till Hohenzollernbrücke — hans gamla, nötta ansikte inpresserade mig. Han lyssnade ej till krigstelegrammen som skrekos ut under bågglamporna och såg ej ljuskastarna vars käglor oupphörligt vändes mot den orörliga, blå hösthimlen.

Hans ansikte lyssnade till en stämma, som ingen annan hörde, och hans blick var vänd inåt mot ett osynligt ljus.

En gammal filosof — tänkte jag — som ej ens krigets järnröst förmått väcka ur sina drömmar.

Och jag fortfor att betrakta honom.

Jag såg honom alltså ta ut steget för att gå öfver spären till refugen i det ögonblick den gula vagnen blixtrade fram bakom Dömen. Och min handling skedde lika snabbt som tanken.

Med hela min armstyrka kastade jag honom två meter framåt — han stupade öfver refugens grå asfalt i samma nu som hans hatt sönderskars under vagnen. Jag trängde mig fram och böjde mig öfver honom.

Han låg orörlig med ansiktet mot stenen — en smal röd och mörk linje letade sig ut mot rännenstenen. Mitt hjärta blef en sekund kallt — hade fallet dödat honom? — Men en svag rörelse med armarna visade att han ännu var vid lif.

Jag lyfte upp hans hufvud på min arm och såg in i hans förskrämda ögon.

Ur ett smalt, obetydligt sår i pannan flöt blodet ner öfver mina fingrar.

Någon af de närvarande räckte mig en nåsduk och jag förband såret.

— En bil ropade jag, det är ej farligt.

Och jag såg åter in i de förskrämda ögonen och sade:

— Ni var en handsbredd från döden — jag råddade er med detta sår.

Och jag pekade på förbindningen.

Han log svagt och nickade.

— Var bor ni? frågade jag och gaf tecken åt bilen att köra fram.

En poliskonstapel hjälpte mig att lyfta den gamla, darrande gestalten upp bland dynorna.

Och medan krigstelegrammen åter surrade kring våra öron och Dömens ljuskastare virflade rundt — sattes motorn i gång.

Han hviskade en adress som jag inte kände —

och knappt chauffören håller — och vi sköto tvärs genom folkmassan.

— Min hatt, sade han och tog åt sitt huvud.

Med en gest illustrerade jag dess öde.

Med ens betraktade han mig nyfiket.

— Ni har räddat mig? sade han.

Jag nickade.

Han såg forskande på mig, på mina kläder, på mina skor och på guldets i mina tänder.

— Amerikanare, sade han och underströk sin förmodan med att peka på den lilla dubbelrosetten i mitt knapphål.

Den bestod af en amerikansk och en tysk flagga förenade (det var då!) — och jag bar den för att ej bli tagen för en hatad engelsman.

— Nej svarade jag — Svensk-amerikanare.

— Ah! — Svensk — och hans ögon lyste.

Därefter var han tyst under hela färden.

Vi kommo långt bort från båglamporna och strålkastarne, genom flocken af människor som stafvade genom telegrambyråernas krigskungörelser, vi skuro tvärs genom tåg af marscherande soldater och "Die Wacht am Rhein" brusade kring våra öron.

Men det blef allt folktommare omkring oss, de strålände kafepalatsen och de böljande gatorna blefvo fattiga borgarhus och medeltidsstilla gränder.

Och så voro vi framme.

Overkligt, som en scenförändring på teatern, föreföll den miljö mig, i hvilken vi stego af.

En halfmörk gränd med spetsgaflar och i fonden en gammal bro öfver ett mellankoliskt rinnande vatten.

Det fattades blott en stor och gul måne i idyllen.

Någonstans klapprade steg — annars allt tvst.

Jag ville efter kort adjö vända tillbaka i bilen. men min värd tog mig raskt vid handen:

— Nej — sade han — jag skall tacka er.

Och han ledde mig upp för en stentrappa hvars fortsättning var en vindeltrappa, sådan som den brukar beskrivas i detektivromaner. Och i mörkret letade han ut vägen som en katt.

I någon etage öppnades en dörr — en sval, frisk vindfläkt böljade ur en stor, ljus fyrkant rakt fram, och jag stod ensam i mörkret.

Men det dröjde högst en minut.

Då skedde ett plötsligt trolleri.

Det blixtrade i tre glober öfver mitt huvud, och ett flödande ljus strömmade öfver mig. Elektriskt ljus!

Min värd bad mig sitta, den ljusa fyrkanten som var ett fönster i ateliéform doldes med ett ryck af en bred, gul gardin.

Jag hade satt mig i en af de bekväma korgstolar som dominerade det tåriliga möblemanget — afvaktande.

Ty nu förstod jag att jag råkat in i ett äventyr. Min värd, hvars lilla, böjda gestalt tog sig lustig ut i detta intensiva ljus, stod framför mig med en begrundande och underlig djup blick. Förbandet, som började färgas svagt rött från såret i pannan, låg som en turban kring hans hjässa.

Fem eller kanske tio långa minuter stod han på det sättet orörlig och betraktade mig.

Men när han märkte min otålighet satte han sig ned midt emot mig och sträckte ut sin hand.

— Tack, sade han — ni räddade mig från att dö — oförberedd. Och han upprepade det sista ordet. — Oförberedd.

— Så kort är alltså steget ut i afgrunden, fortsatte han — jag har ej tänkt därpå. Jag är en gammal man och jag borde vetat det. Men en gång var jag ung — liksom ni — min kropp var rak och mina ögon klara. Jag såg med en örns blick in i solen. Jag var konstnär — och allt hvad jag såg tog hos mig solens gestalt. I min dröm strålade träden skönare än blommor och blom-

morna skönare än ädelstenar. På min palett lågo färgerna friska som runna ur ljusets degel och jag kunde, om jag varit gud, ha målat regnbågen i skyn. Men när jag visade människorna min makt svuro de på att jag var galen. Och mitt namn blef namnet på hvarje galen man. Så föraktad var jag att mitt namn blef ett öknamn i hvars och ens mun. Då förlorade min kropp sin raka linje och blef krokig — och jag målade dörrar och fönster i chokoladbrunt, i lingongrätt och smutsgult — så som jag fick betaldt därför. Men i mitt öga, som var dunkelt af solens ljus, förändrades intet.

I min hemliga kammare, bakom de fördragna gardinerna och de stängda dörrarna, lade jag solens färger på paletten och målade regnbågen i skyn.

Och ingen visste därom. Det gick många år och jag hopade hemliga skatter — mitt namn försvann ur galningarnas mun och blef aktadt. Ingen kunde måla dörrar och fönster så som jag. Och slutligen blef jag gammal och ensam. Och jag tänkte likväl aldrig på döden — så starkt lefde lifvet inom de fyra väggarna till mina dolda rum.

Förbluffad stirrade jag på honom — hans konstiga tal gjorde mig viss på att han var en gammal däre, som ensamheten gjort komplett högfärdsgalen.

Han gissade mina tankar och log.

— Ljuset har hjälpt mig, sade han, och pekade på de elektriska globerna.

— Ni är en främling — och ni har räddat mitt lif. Blott en handsbredd skilde mig från afgrunden — jag skulle störtat dit, okänd som jag lefvat. Det gamla huset skulle ha rifvits, sprängts itu kanske af franska granater — och mina skatter skulle ha förvandlats i grått stof. Han reste sig långsamt, nästan tveakande, och såg åter forskande in i mina ögon.

— Ni är svensk — ni tillhör en ädel och stolt nation, jag litar på er.

Och han vinkade med handen och bad mig följa sig. Jag reste mig och vi gingo öfver rummets plankor som knarrade.

Han sköt en dörr åt sidan och ett stort, svart gapande mörker väntade mig.

Jag ryggade två steg tillbaka.

Men i samma ögonblick blixtrade icke tre, utan tjugo elektriska glober i det svarta mörkret och jag såg in i en sagovärld.

Det föreföll mig så.

Väldiga, fyrkantiga väggar voro list vid list beklädda med målningar till hvilka jag ännu ej sett maken.

De strålade, sprutade, böljade och lefde som bilderna i ett kalejdoskop.

Rött, blått, gult, orange, brunt, hvitt och violett strömmade öfver dukarnas ytor.

Mällös stod jag stilla och drack dessa färger och linjer med mina ögon.

Af glansen däraf hade jag sett i de modärna galerierna — men framför mig låg själiva källan sprudlande af ursprunglighetens kraft och lif. Och i samma ögonblick jag stod i begrepp att tala släcktes ljuset — allt var åter svart mörker.

Med en älskares svartsjuka blick mötte min värd mina ögon.

— Detta är jag sade han sådan jag ärfves af mänskligheten.

Och när ni nu vet detta kan jag tacka er.

Han räckte mig åter sin hand.

Med den andra sköt han till dörren.

Därpå såg han allvarligt på mig.

— Är ni nog stark till att kunna det? frågade han.

— Till hvad, svarade jag.

— Till att taga detta arf på era unga axlar.

Jag böjde på huvudet.

— Mästare sade jag, jag vill försöka.

Med detta häfte avslutar H. 8 D. sin 16:de och inleder med det nästa sin

17:de årgång.

Den stora nyheten blir en **ny, svensk originalroman**, och en roman af mer än ett afseende uppseendeväckande art. Dess författare är en af vårt lands främste, MARI MIHI, under hvilken signatur borgmästaren CARL LINDQVIST utöfvar sitt utomordentligt populära författarskap. — Vi hänvisa beträffande författaren till detta häftes första sida jämte biografi och rörande den nya årgången till det cirkulär som i dagarne utdelas.

Redaktionen.

1 OCH 2. EN RYSK LANDTKYRKA I EN BY I DET OFANTLIGA BIALOWIESKA-SKOGENSOMRÅDET. Det förtjänar att bemärkas hur fullständigt fri från äverkan de tyska trupperna lämnat det lilla tämplet både utan och innan.

INNEHÅLL:

Författaren, borgmästare Gustaf Lindqvist (biografi och helsidesporträtt). — Kristus X af Danmark 45 år. — Världskriget. — Bilder till svenska dagskrönikan. — Utomlands: ytt. — Veckans porträttgalleri. — "Olyckshändelsen". Ber. af Gan.

Efter fotografier.

3. ÅTERVÄNDANDE BY-INNEVÅNARE.

Klitch: Bmg 04/ver 2000

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes vid laga värföld.

F. A. E. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. ÖSTEBORO.